

Nederlands terugkeerbeleid is "onrealistisch"

Veel asielzoekers krijgen geen status, maar kunnen ook niet terug naar hun eigen land. De ontruiming van het protestkamp, vorige week, verandert daar niets aan. Het terugkeerbeleid is onrealistisch, zegt Vluchtelingenwerk.

"Naar Irak gaan? Dat zie ik als deportatie", zegt Mustafa - niet zijn echte naam. Hij is een Irakees die perfect Nederlands spreekt, maar geen status heeft. Hij moet terug naar zijn land, want hij loopt volgens de regering geen gevaar. "Ik woon hier al sinds mijn vijftiende. Ik ben getrouwd met een Nederlandse vrouw. We hebben een kind en verwachten een tweede. Ik heb geen plek om naartoe te gaan in Irak en geen enkele reden om daar te leven."

Seyed - ook niet zijn echte naam - is Iraniër. Zijn asiolverzoek werd vorig jaar afgewezen. "Ik ben christen geworden in Iran en dat heeft heel veel problemen voor me opgeleverd. Alles is onmogelijk voor mij daar. Ik ben nu een paar maanden lang door een kerk gesteund, maar wat moet ik nu doen? Ik weet het echt niet. Ik kan hier niet blijven, want de regering gelooft niet dat ik een christen ben."

Protestkamp

Mustafa en Seyed namen deel aan het protestkamp in Ter Apel, naast het asielzoekerscentrum (AZC), waar ze met bijna vierhonderd anderen hun tent hadden opgeslagen om aandacht te vragen voor hun lot. Ze kwamen vooral uit Irak en Somalië, maar ook uit Iran, Afghanistan, Eritrea, Ethiopië en Soedan. Vorige week woensdag werd het ontruimd, na zestien dagen, officieel wegens veiligheidsrisico's. De asielzoekers mochten kiezen tussen vrijwillig vertrekken of een tijdelijke plek in een AZC. Een groep Irakezen nam dit aanbod aan om goodwill te kweken. Maar voor 117 asielzoekers, vooral Somaliërs, was dit geen optie. Zij werden gearresteerd door de Mobiele Eenheid.

"Kiezen tussen het AZC of de straat is geen keuze", zegt Sam Saeed, een woordvoerder van de Somaliërs, een paar minuten voor zijn arrestatie. "We hebben al drie, vier, vijf keer in een AZC gezeten, maar we worden telkens weggestuurd omdat ze ons niet kunnen uitzetten. En we willen ook niet weer op straat slapen. We willen nu een beslissing."

De kern van het probleem is dat het zogenaamde terugkeerbeleid onrealistisch is, zegt Anne-Els Jansen van Vluchtelingenwerk. "Veel mensen die geen status krijgen, zijn echte vluchtelingen die voor hun leven vrezen in hun eigen land. Die zullen nooit teruggaan. Daarbij komt nog een groep mensen die een tijdelijke status hebben omdat hun land als gevaarlijk werd beschouwd. Dat is het geval voor veel Irakezen die in Ter Apel protesteerden. Omdat hun land nu officieel veilig is verklaard is hun status niet verlengd. Maar sommige regio's in Irak zijn nog steeds heel gevaarlijk. Elke maand vallen er drie- tot vierhonderd **Op straat gezet**

burgerslachtoffers."

Wanneer asielzoekers worden afgewezen, maar niet vrijwillig terug willen, worden ze uit het

AZC gegooid. "Ze worden begeleid tot de poort en op straat gezet", zegt Jansen. "Maar zelfs mensen die wel vrijwillig terug willen, worden vaak aan hun lot overgelaten. Bijvoorbeeld als ze niet kunnen bewijzen wie ze zijn of omdat hun land in oorlog is. Dat is het probleem met de Somaliërs in het kamp. De autoriteiten zijn er nog niet eens in geslaagd om één Somaliër terug te sturen naar zijn land, door de burgeroorlog. Het is een schande hoe de regering deze groep behandelt. Ze zeggen dat het de individuele verantwoordelijkheid voor de vluchteling is om terug te keren, maar het is onmogelijk."

Elk jaar vertrekken zo'n vijfduizend asielzoekers "met onbekende bestemming" (MOB), zoals ze officieel worden genoemd. Het is niet bekend hoeveel MOB'ers in Nederland blijven. Sommigen worden zo nu en dan gearresteerd als ze tegen de lamp lopen, maar meestal worden ze na een paar weken of maanden weer vrijgelaten als uitzetting nog steeds niet mogelijk is.

Dit jaar heeft de Nederlandse minderheidscoalitie, met steun van de rechtse PVV, een nieuwe wet geïntroduceerd om zogenaamde illegaliteit strafbaar te maken. Als iemand de opdracht heeft gekregen het land te verlaten, mag hij nu officieel niet meer naar binnen. Als gevolg daarvan kunnen uitgeprocedeerde asielzoekers nu een boete of een celstraf krijgen.

"Het terugkeerbeleid is onrealistisch en leidt tot hopeloze mensen die geen enkel perspectief meer hebben", zegt Jansen. "Alles wordt aan het individu overgelaten. Maar veel mensen kunnen niet eens naar een ander land om het daar te proberen, omdat ze de papieren niet hebben. Ze zitten letterlijk vast."